

Ze světa lesních samot

ŠUMAVA A BAVORSKÝ LES

Šumava! Ještě před necelými dvaceti lety znělo to jméno skoro hrozivě: po jejím hřebeni se táhly dráty „železné opony“, mezi rozstřílenými vesnicemi po vysídlených sudetských Němcích se proháněla komunistická armáda, značná část pohoří byla veřejnosti nepřístupná. A dnes?

FOTO: ŠTĚPÁN VÍTEK

Rašeliniště jsou v centrální části Šumavy nazývána slatě. Pro svůj vznik zde našla ideální podmínky: mělké pánve a mírné svahy šumavských Plání, velmi chladné a vlhké podnebí a dostatek pramenišť. Pro jezírko Chalupské slatě jsou typické plovoucí ostrůvky s porosty masožravé rosnatky a zakrslých bříz.

Šumava je protkaná stovkami kilometrů pěších i cyklistických tras, mnohé z nejcennějších přírodních oblastí jsou opět přístupné návštěvníkům. Zajet se podívat na skok k sousedům do Německa a Rakouska není žádný problém. Každý, kdo bude naslouchat šumavské historii a pak se vydá se zvědavým okem do terénu, může číst tamější krajinu jako román. Není to četba vždycky veselá: vypovídá o skromných poměrech místních obyvatel v drsné přírodě, o temných osudech válečných generací, o zkáze i úsilí zapomenout. Teprve posledních pár let opět dává naději: lidé z obou stran Šumavy si zase podávají ruce a život se pomalu vrací i do míst, která měla být navždy vymazána z map.

Pozvolna do Čech, strmě k Dunaji

Z českého vnitrozemí se Šumava zvedá, až na výjimky, povlovně: než vystoupáte třeba od

Klatov či Sušice nahoru na Pláně, najedete desítky kilometrů. Zato jihozápadní svahy Šumavy, na území dnešního Německa a Rakouska, jsou místy velmi strmé. Tady totiž probíhá geologický zlom, podle kterého se v třetihorách geologicky staré území Šumavy vyzdvihlo asi o tisíc metrů. To je také důvod, proč je vrcholová část Šumavy v některých oblastech až nečekaně plochá – odborně řečeno „zarovnaná“. Vždyť třeba v okolí Kvildy nebo na horní Křemelně si můžete připadat jako v nějaké mírně zvlněné pahorkatině.

Padlé vesnice a domy až na čáru

Když vláda komunistického Československa postavila počátkem 50. let 20. století podél hranice železnou oponu, byla to druhá – tentokrát smrtelná – rána pro značnou část šumavských sídel. Mnoho vesnic české části Šumavy zůstalo zcela nebo napůl opuštěno

už v roce 1946, kdy v rámci tzv. odsunu museli odejít téměř všichni němečtí starousedlíci. Výstavba drátěných zátarasů dílo zkázy dokonala: všechny vsi v blízkosti státní hranice, stejně jako sídla v bývalém vojenském prostoru Dobrá Voda, byly úplně srovnány se zemí. Zlověstné ticho, které na šumavské hranici zavládlo, trvalo dlouhých 40 let. Teprve na jaře roku 1990 bylo zrušeno hraniční pásmo a do hraničních hvozďů se začali vracet turisté. Nenáviděné dráty se slavnostně přestřihávaly a nikde jinde neměl tento akt, symbolizující návrat svobody, tak silný náboj jako právě tady, na Šumavě.

Na druhé straně hranice zůstaly i za studené války poměry „normální“. Německá a rakouská městečka sahají až na samou hraniční čáru, louky se vždycky kosily až ke hraničním patníkům. Tedy pokud za „normální“ můžeme považovat fakt, že tenkrát sloužila